

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XIII. De Eutychiano monacho.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ραϊνάσας ἐν δικαίῳ πόνῳ παρδάζεν, μὴ μὴν δὲ ἀδικίας λαμβάνειν. κείον τε αὐτοῖς χαρισάμενος ἀπέλυσε, καὶ χαλεπῶς ἐπιφθεγγάμενος, ἵνα μή, Φησι, μάτην ἠγρυπνηκότες Φανεῖτε· ἐν μὲν δὲ τῷ τῷ πατρὶ σπουδαίον θαυμάτων. ἕτερον δὲ τοῖστο· ὡς αὐτὸ θυγάτηρ παρθένης, τῆς τῆ πατρὸς ἐνλαβείας μετέχουσα, τὸνομα εἰρήνη· ταύτη γνώριμος τις πολύτιμον παρέθετο κόσμιον· ἢ ἡ ἀσφαλῆτερον ποιῶσα, γῆ τὴν σάρακα ταθήκην ἐκευψε. μετὰ πολὺ δὲ τὸν βίον ἀπέλιπεν· ἠκει μὲν χρόνον ὁ σάρακα δέμενος, μὴ ἐυρών τε τὴν παρθένον, ἐμπλέκει τὴν πατέρα, νῦν μὲν ἐγκαλῶν, ἔσω δὲ ὅτε καὶ σάρακαλῶν ἐπεὶ δὲ συμφορὰν ἐποιεῖτο τὴν τῆ σάρακα μένε ζήμιαν ὀ γέρον, ἐλθῶν δὲ τὸ μῆμα τῆς θυγατρὸς, ἐπεκαλεῖτο τὸν θεόν, σάρακα καρῆ δάξαι αὐτὴν τὴν ἐπαγγελιομένην ἀνάστασιν· καὶ τῆς ἐλπίδος ἐχ' ἡμαρτε. ὡσαυτὸς αὐτὴν παρθένης, Φανεῖ τὴν πατέρα, καὶ τὸν τόπον σημάνασα, ἐντα τὸ κόσμιον ἀπέκεκρυπτο, αὐτὸς ἀπεχώρη. τοῖστοι ἄνδρες ἐν τοῖς χρόνοις τῆ βασιλείας κωνσταντίνου καὶ τὰς ἐκκλησίας δὲ ἐλαμπον ταῦτα δὲ ἐγὼ καὶ ἀκοῆ σάρα πολλῶν κυβερῶν παρέλαβον, καὶ σωτάγματι ρεφίνε τῶς πρῆστυτέρας ἐνέτυχον, ῥωμαϊκῆ λέξεί συγγραμμένῳ· ἀφ' ὧν ταῦτα καὶ ἕτερα τινὰ τῶν μετ' ἐ πολὺ ρηθισομένων σωθήγαγον.

Κεφ. ιγ'.

πρὸς εὐτυχιανὸν τὸ μοναχόν.

Ἡ ἕκτα δὲ ἐγὼ καὶ πατρὶ εὐτυχιανῶ, θεοφιλεῖς ἀνδρὸς καὶ ὁδὸν αὐτῶς χρόνος ἀκμάσαντος. ὃς καὶ αὐτὸς τῆς ἐκκλησίας τῶν ναυατιανῶν τυγχάνων, σάρα πλῆσια ἔργα ποιῶν ἐθαυμάζετο· τίς τε ὁ πατρὶ τῆς διηγησάμενος, ἐξῶ μὲν ἀκερβείας, καὶ ὁδὸν ἀποκρύψομαι, καὶ δόξω τισιν ἀπεχθάνεσθαι αὐξάνων τισὶ ναυατιανῶν ἐκκλησίας πρῆστυτέρας, μακροβιότητι γέγονεν. ὃς καὶ τῆ ἐν νικαίᾳ συνόδῳ κομιδῆν ἠντιῶν, ἅμα τῶ ἀκερβίῳ παρέβαλλε, καὶ τὰ κατὰ ἀκέρβιον ἐμοὶ διηγήσατο ὁδὸν δὲ ἐκείνων τῶν χρόνων, ἀχει τῆς βασιλείας τῆ νέε θεοδοσία δὲ ἔτενε, καὶ νεώτερω μοι σφόδρα τυγχάνοντι, τὰ πατρὶ εὐτυχιανῶ διηγήσατε, πολλὰ μὲν δι-

A hortans, ut ex justis laboribus, non per fraudem atque injuriam, victum sibi parare contenderent. Arietem quoque eis donavit, adjecto hoc facete dicto: ne frustra vigilasse videamini. Atque ita solutos eos dimisit. Hoc est unum è Spyridonis miraculis. Alterum vero est hujusmodi. Filiam habuit virginem, paterna pietatis amulam, nomine Irenem. Huic familiaris quidam pretiosum necicio quod ornamentum custodiendum tradiderat. Illa quò tutius servaret depositum, in terram abdidit, ac paulo post decessit è vita.

B Aliquanto post tempore venit is qui rem deposuerat. Et cum virginem non reperiret, patrem adortus est; nunc insimulans eum, nunc obsecrans. Senex, cum damnum ejus qui rem deposuerat, suam ipsius duceret esse jacturam, venit ad sepulchrum filiz: Deumque precatus est, ut promissam resurrectionem sibi ante tempus ostenderet. Nec spes eum fellit. Statim enim puella rediviva adstitit patri. Cumque locum indicasset in quo absconditum erat ornamentum, rursus ex hac luce migravit. Hujusmodi homines Imperatoris Constantini temporibus in ecclesia floruerunt. Atque hæc ego tum à multis Cypriis auditu accepi; tum in libro Rufini cujusdam presbyteri Latinà linguà conscripto posita inveni. Ex quo quidem libro, tum hæc ipsa, tum alia quæ paulo postea dicentur, collegi.

CAPUT XIII.

De Eutychiano Monacho.

Eutychianum quoque virum sanctissimum, iisdem temporibus floruisse comperi. Qui cum & ipse ex ecclesia Novatianorum unus esset, multa tamen opera his similia quæ supra memoravi, non sine magna admiratione gessit. Quisnam autem de illo mihi retulerit, dicam accuratè; nec dissimulabo quidquam, tametsi intelligam apud nonnullos id mihi offensionis fore. Auxanon quidam Novatianorum ecclesie presbyter, admodum longævus fuit. Qui ad Synodum Nicænam unà cum Acesio venit adhuc admodum adolescens, & quæ de Acesio superius dicta sunt, mihi commemoravit. Hic ab illis temporibus ad principatum usque Theodosii junioris vitam produxit, mihi que admodum juveni de Eutychiano narravit: multa quidem re-

F

ferens de divina quæ in illo viro inerat A
gratia: unum tamen præ cæteris me-
moria dignum aiebat, quod Constanti-
tino regnante gestum est. Quidam
è numero stipatorum quos Imperator
domesticos vocare solet, cum in suspi-
cionem affectatæ tyrannidis venisset,
fugâ sibi consuluit. Imperator vero
ira percitus præcepit, ut ubicunque
deprehenfus fuisset, occideretur. Ca-
ptus ergo circa Olympum montem Bi-
thyniæ, gravissimis vinculis catenis in
carcerem conjicitur, haud procul ab co-
tractu Olympi, in quo Eutyichianus
solitariam degens vitam, multorum B
hominum corpora & animas salutari
medicina curabat. Verfabatur cum illo
& Auxanon ille longævus, tunc quidem
adhuc admodum adolescens, & vite
monasticæ præceptis ab illo erudieba-
tur. Ad hunc igitur Eutyichianum plu-
rimi advenerunt, orantes ut vinculum
liberaret, & pro illo apud Imperato-
rem intercederet. Fama quippe mi-
raculorum quæ ab Eutyichiano facta fue-
rant, ad Imperatoris usque aures per-
venerat. Ille prompto animo pollicitus
est, se ad Imperatorem profecturum.
Sed quoniam vinculis incredibiles do-
lores ex vinculis patiebatur, ii qui pro
illo orabant, mortem quæ illi ex vin-
culis imminabat, & supplicium ab Im-
peratore inferendum, & intercessio-
nem pro ipso faciendam ab Eutyichiano,
præventuram esse dixerunt. Eutychia-
nus igitur ad carceris custodes misit, ro-
gans ut hominem liberum dimitterent.
Cumque illi respondissent, liberationem
noxii gravissimum sibi periculum allatu-
ram, ipse unâ cum Auxanone ad car-
cerem contendit. Et cum illi carcerem
aperire nollent, gratia quæ Eutyichiano
inerat, facta est multo illustrior. Nam
fores carceris sua sponte patuerunt, cum
custodes ipsi penes se claves haberent.
Cum autem Eutyichianus unâ cum Au-
xanone ingressus esset, & omnes qui
aderant stupore defixi harerent, vin-
cula sponte resoluta ex membris vinciti
cecidērunt. Post hæc Eutyichianus ad
urbem quæ olim Byzantium, postea ve-
ro Constantinopolis appellata est; unâ
cum Auxanone proficiscitur. Ubi ad-
missus in palatium, hominem mortis pe-
riculo liberavit. Nam Imperator, utpo-
tè qui Eutyichianum magnopere venera-
batur, ejus petitioni libentissime annuit.

εξελεθῶν αὐτῆς τῆς προσέσεως ἀπὸ θείας χά-
ριτος· ἐν ᾗ κακῆνος μῆνης ἀξίον εἶπεν τῷ
βασιλεῶς ἔφη κωνσταντίνου. τῷ δὲ δευτερο-
βροντῆς, ὅς οἰκείως καλεῖ ὁ βασιλεὺς, τυραν-
νικά τινα πράττειν ὑποπίδουταις, φυγῆ ἐχρή-
σατο. ὁ βασιλεὺς δὲ ἐκέλευσεν ἀπειλῆ ἀν-
αιρεῖσθαι αὐτὸν, ἔνθα αὐτὸν ἐνείσκειτο. ὅς πε-
ρὶ τὸν βιθυνὸν ὄλυμπον ἐνρεθείς, βαρυτά-
τοις καὶ χαλεποῖς σιδήρεσι ἐν εἰρητῆ κατε-
κέλευσε, αὐτὰ τὰ μέρη τῶ ὄλυμπου, ἔνθα
αὐτὸν καὶ ὁ εὐτυχιανὸς τὸν μονήρη βίον ἀσκήων,
πολλῶν τετὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς ἐτε-
ραπιδεν· (σωτῆ δὲ ἀπὸ καὶ ὁ μακροβιώ-
τατος) ἀυξάνων, νέου ὡν πάντων, καὶ τὰ τῶ
μοναχικῆ βίαι ὑπὸ αὐτῶ παιδιδουμῶ·
αὐτὰ τῶτον τὸν εὐτυχιανὸν ἦγον πολλοί, πα-
ρακαλῶντες ῥύεσθαι τὸν δέσμιον, βασιλεῖ
ἀπακλήσεις προσφέροντα· καὶ γὰρ ἐληλύ-
θη εἰς τὰς ἀκοὰς τῶ βασιλεῶς τὰ αὐτὰ τῶ
εὐτυχιανῶ γνώμην θάνατα· ὁ δὲ, ἐτοί-
μως ὑπέχετο αὐτὰ τὸν βασιλεῖα πορεύε-
σθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ δεσμώτης ἐκ τῶ δεσμῶν
ἀνήκεσα ἔπαρχεν, (4) ἀπακαλῶντες ὑπὲρ
αὐτῶ, φθάνειν ἔλεγον καὶ τῶ παρὰ βα-
σιλεῶς τιμωρίαν καὶ τὰς ὑπὲρ αὐτῶ πα-
ρακλήσεις, τὸν ἐκ τῶ δεσμῶ ἐπικείμε-
νον θάνατον. εὐτυχιανὸς δὲ πέμψας πα-
ρακαλεῖ εἶν δεσμοφυλάκας, ἀνείναι τὸν
ἄνθρωπον. τῶν δὲ λεγόντων κίνδυνον φέ-
ρειν αὐτοῖς τῶ ἀνεσι τῶ δεσμῶτα, αὐ-
τὸς δὲ ἑαυτῶ ἅματα ἀυξάνοντι, πρὸς τὸ
δεσμωτήριον ἀπακλήσει. ἐκείνων δὲ μήβε-
λομένων ἀνοίγειν τῶ εἰρητῆ, ἢ προσε-
σα χάρις εὐτυχιανῶ φανερωτέρα ἐγίνε-
το· αὐτόματοι γὰρ αἱ πύλαι τῶ δεσμωτη-
ρίου ἠνοίγοντο, τῶν δεσμοφυλάκων τὰς κλείς
ἐχόντων παρὰ ἑαυτοῖς. εἰσελθόντες δὲ τῶ
εὐτυχιανῶ ἅματα ἀυξάνοντι, καὶ πολλῶς
τοῖς τότε παρῶσιν ἐκπλήξεως ἡρομένης,
αὐτόματοι (4) δεσμοὶ τὸν δεσμῶτῆ ἀ-
πέλιπον· μετὰ αὐτὰ εἶπεν τὸ πάλαι μὲν
βυζάντιον, ὑστερον δὲ κωνσταντίνου πόλιν, ἅμα
τῶ ἀυξάνοντι παρεγένετο. δεχθεὶς τε εἰς
τὰς βασιλικὰς ἀυλὰς, τῶ θανάτῳ ἐρεύσατο
τὸν ἄνθρωπον. ἐτοίμως γὰρ ὁ βασιλεὺς τι-
μῶν τὸν ἄνδρα, κατένευσε πρὸς τῶ αἴτησιν.

τῆτο μὲν οὖν ἕσπερον ἐγένετο· τότε δὲ ἐν τῇ συνόδῳ Ἐπίσκοποι, καὶ ἄλλα τινα ἐγγράφοντες, ἀκανόνας ὀνομάζουσαν εὐδοκίαν, ἀνδρῶν καὶ πόλιν τινῶν ἑαυτῶν ἀνεχώρησαν· Φιλομάτους δὲ ἐναίνομίζω, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων Ἐπισκόπων, ἀ ἐρεῖν ἐδωκῆθη, καὶ ἡς ἕκαστος ἐπαρχίας τε καὶ πόλεως ἴω, καὶ τὸν χρόνον ἐν ᾧ συνήλθον, ὡς ἀπὸ τῆς ἐν ταῦτα· ὅσιος Ἐπισκόπου κεδρεῖος ἰσπανίας. ἔτος πρῶτον ὡς ἀπὸ ἐγγράφου· ῥώμης βίτων καὶ βικεντίνου· πρεσβύτεροι. ἀργύρης ἀλέξανδρου· ἀντιοχείας τῆς μεγάλης εὐστάθιου· ἱεροσολύμων μακαρίου· ἀεροκερτίων κύων· καὶ τῶν λοιπῶν ὧν εἰς πληθεῖς τὰ ὀνόματα καὶ ἐν τῷ συνοδικῷ ἀθανασίου τῆς ἀλεξανδρείας Ἐπισκόπου· καὶ ὁ χρόνος δὲ τῆς συνόδου, ὡς ἐν ἀποσημείωσει ἐνεργῶν, Ἰωαννῆς παυλίνου καὶ ἰουλιανῆ, τῆς ἐκαστοῦ τῆς μακροβίου· τῆτο δὲ ἴω ἑξακοσιοστὸν τετακοστὸν ἔτος, ἀπὸ τῆς ἀλεξανδρείας τῆς μακεδόνου βασιλείας· τὰ μὲν οὖν τῆς συνόδου τέλει ἔχον ἴσῃον δὲ, ὅτι μὲν τὴν σύνοδον ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὰ ἑσπέρα μερῆ ἀφίκετο.

A Et hoc quidem contigit paulo post hæc tempora quæ nunc exponimus. Tunc vero Episcopi qui Concilio intererant, cum quædam etiam alia conscripissent, quæ Canones seu regulas vocare solent, ad suam quisque urbem reversi sunt. Cæterum historiæ studiosis haudquaquam inutile fore arbitror, si nomina Episcoporum qui Nicæam convenerunt, quæ quidem investigare potui; & cujus quisque provinciæ ac civitatis Episcopus fuerit; tempus item quo congregati sunt, hoc loco adscripsero. Hosius Episcopus Cordubæ Hispaniæ: ita credo, ut superius scriptum est, Vito & Vincentius, presbyteri urbis Romæ. Ægypti Alexander Episcopus. Magnæ Antiochiæ Eustatius. Hierosolymorum Macarius. Harpocratio Cynopoleos. Et reliqui, quorum nomina in libro Athanasii Episcopi Alexandrini, qui Synodicus inscribitur, plenissime digesta sunt. Tempus autem quo Synodus congregata est, sicut in notationibus temporis ipsi Synodo præfixis inveni, fuit Consulatu Paulini & Juliani, die undecimo Kalendas Junias, anno sexcentesimo tricesimo sexto à regno Alexandri Macedonis. Et Nicæna quidem Synodus hunc finem accepit, Imperator vero finita Synodo, ad Occidentis partes se contulit.

Κεφ. ιδ΄.

Ὅτι Ἰουβῆτος ὁ Νικομηδείας, καὶ Θεόγνης ὁ Νικαίας, ἔξρουθῆντες διὰ τὸ συμφοροῦσαι ἄρεην, ἕσπερον βιβλίον μετανοίας διατυμώμενοι, καὶ συνθιμένοι τῇ ἐκδίσει τῆς πίστεως, τὴν αὐτῶν ἀπέλαβον θρόνους.

Εὐσεβίου δὲ καὶ Θεόγνης, βιβλίον μετανοίας τοῖς κορυφαίοις τῶν ἐπισκόπων διποσεύλαντες, ἀνεκλήθησαν τε τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ἐκ βασιλικῆς ἀποστάσεως, καὶ τὰς ἐκκλησίας ἑαυτῶν ἀπέλαβον. ὅθεν εἰς τόπον ἑαυτῶν χειροτονθέντας ἐξωδήσαντες, ἀμφὶ ὄνα μὲν εὐσεβίου, χρεῖστον δὲ Θεόγνης. ἔβιβλιν τὸ ἀντίγραφον ἐς τὸ δὲ. ἠδὲ καὶ μὲν οὖν κατὰ τὴν φησὶ ἐν τῆς ἀποκρίσεως ὡς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας ὑμῶν, ἐν ἡσυχίᾳ φέρειν τὰ κεκευμένα ὡς ἀπὸ τῆς ἀγίας ὑμῶν ἐπιπέσεως ὀφείλομεν. ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτοὶ, κατὰ ἐαυτῶν δὲ ἕνα τῶν συκοφαντῶν τὴν διποδείξω τῇ σιωπῇ, τῆτος ἕνεκα ἀναφῆραμεν, ὡς ἡμεῖς καὶ τῇ πίστι συνεδροίμομεν, καὶ τὴν ἐνομιαν ἐξετάσαντες ἐπὶ τῷ ὁμοσυσίῳ, ὅλοι ἐχρόμεθα τῆς εἰρήνης, ὁ μὲν δαμῆ

CAPUT XIV.

Quomodo Eusebius Nicomediæ Episcopus & Theognis Nicææ, qui in exilium missi fuerant eo quod Ario confensissent, postea missi penitentiæ libello, expositioni fidei consentientes, sedes suas receperunt.

Porro Eusebius & Theognis, penitentia libello ad præcipuos Episcopos missi, Imperatoris iussu ab exilio revocati, ecclesias suas receperunt: eosque qui in ipsorum locum ordinati fuerant, expulerunt; Amphionem quidem Eusebium; Chrestum vero Theognis. Cuius quidem libelli exemplum hoc est. Nos quidem à pietate vestra dudum condemnati in dicta causa, iudicium sanctitatis vestrae placide & cum silentio ferre debemus. Sed quoniam absurdum est, argumentum calumniæ adversus semetipsum silentio suo præbere, idcirco significamus vobis, nos & in fide unanimes conspirasse; & notionem confubstantialis diligenter examinata, omni studio in pacem incubuisse, nullam unquam

